

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

**MĚSTSKÉ KAMEROVÉ DOHLÍŽECÍ SYSTÉMY
A JEJICH PRÁVNÍ ÚPRAVA**

Diplomová práce

Autor:

Bc. Pavel Gavlík

Vedoucí práce:

JUDr. Ing. Miloslav Preininger

Praha 2010

Zadání diplomové práce

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma
„Městské kamerové dohlížečcí systémy a jejich právní úprava“
zpracoval samostatně a pouze s využitím pramenů v práci uvedených.

V Karlových Varech dne 21.3.2010

Bc. Pavel Gavlík v.r.

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce JUDr. Ing. Miloslavu Preiningerovi
za cenné rady a připomínky v průběhu zpracování diplomové práce.

Městské kamerové dohlížecí systémy
a jejich právní úprava

Urban camera monitoring systems
and their legal regulations

Souhrn

Městské kamerové dohlížecí systémy je název pro kamerové systémy, které využívají orgány státní správy a samosprávy k zajišťování veřejného pořádku, k předcházení trestné činnosti a pro dohled nad určitými místy na veřejných prostranstvích. Kamerové systémy se instalují v lokalitách, ve kterých se nejčastěji pohybují občané a návštěvníci měst, jedná se o náměstí, pěší zóny, obchodní a kulturní centra, parkoviště.

Současná právní úprava této problematiky je zakotvena ve více právních normách, mj. v zákoně o Policii České republiky, o obecní policii, v zákoně o ochraně osobních údajů.

Cílem diplomové práce je vytvořit ucelený přehled platné právní úpravy městských kamerových systémů, která může působit na čtenáře nejednotným a složitým dojmem a přiblížit mu srozumitelným způsobem problematiku kamerových systémů, se kterou se stále více a častěji setkáváme v praxi.

Summary

Urban camera monitoring systems are systems operated by state authorities and municipalities to provide public order, to prevent criminal actions and to observe certain public places. Camera systems are installed in localities where there are a lot of inhabitants and tourists, especially squares, walking zones, commercial and cultural centers, parking places.

Contemporary legal regulations are set in several precepts of law, i.a. in the law about the Police of the Czech Republic, about city police, in the law about personal data protection.

The main aim of my thesis is to create compact overview of valid legal regulations for urban camera systems and to bring comprehensible way of urban camera systems issue to the reader.

Klíčová slova

- bezpečí,
- městské kamerové dohlížecí systémy,
- hodnotová analýza,
- bezpečnostní analýza,
- preventivní funkce,
- veřejný pořádek,
- kriminalita,
- bezpečnost,
- situační prevence,
- režimové směrnice.

Key words

- security,
- urban camera monitoring systems,
- value analysis,
- safety analysis,
- function of prevention,
- public order,
- crime,
- safety,
- situational prevention,
- regime directives.

OBSAH:

1. ÚVOD	5
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	6
2.1. Cíl práce	6
2.2. Metodika práce	7
3. MĚSTSKÉ KAMEROVÉ DOHLÍŽECÍ SYSTÉMY A ROZBOR SOUČASNÉHO PRÁVNÍHO STAVU	8
3.1. Současný stav v České republice	8
3.2. Předpoklady pro efektivní využití MKDS	10
3.3. Preventivní funkce kamerových systémů	11
3.4. Právní úprava použití kamerových systémů	15
3.5. Právní předpisy pro zpracovatele projektu	21
3.6. Režimové směrnice a výběr pracovníků	30
4. APLIKACE V PRAXI	33
4.1. Poznatky z výstavby a provozování MKDS	33
4.2. Kamerové systémy nové generace	41
4.3. Směry dalšího vývoje kamerových systémů	44
5. ZHODNOCENÍ	48
6. ZÁVĚR	50
7. SEZNAM LITERATURY	52
8. PŘÍLOHY	54

1. ÚVOD

Městské kamerové dohlížecí systémy mají dnes důležité a významné místo v naší společnosti. Jsou velice žádány a často i preferovány před ostatními prostředky ochrany majetku, přispívají k větší bezpečnosti v našich městech i obcích.

Záměrem diplomové práce je věnovat se problematice městských kamerových dohlížecích systémů. V současné době je téma velice aktuální v souvislosti s bojem proti terorismu a také jako prostředek ke snižování kriminality. Práce se zabývá vývojem a současným stavem v naší republice, řeší právní úpravu použití kamerových systémů, výběr vhodných pracovníků pro jejich obsluhu, shrnuje dosavadní poznatky z výstavby a provozu kamerových systémů.

Při zpracování diplomové práce byly využity materiály uvedené v seznamu použité literatury a příslušné právní předpisy platné pro tuto uvedenou oblast.

Práce je rozdělena do dvou odborných částí. První tvoří základ diplomové práce a je věnována současnému stavu v naší republice, předpokladům pro efektivní využití kamerových systémů, právním předpisům pro zpracovatele projektu a zvláště právní úpravě použití kamerových systémů. Důležité jsou také režimové směrnice pro vlastní činnost monitorovacího pracoviště a výběr vhodných pracovníků, kteří zde pracují.

Druhá část diplomové práce je věnována aplikaci v praxi, především poznatkům z výstavby a provozování MKDS, kamerovým systémům nové generace a směrům dalšího vývoje. Jsou zde popsány dva konkrétní kamerové systémy, a to v Klášterci nad Ohří a ve Zlíně.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl práce

Diplomovou práci na téma „ Městské kamerové dohlížecí systémy a jejich právní úprava“ jsem si vybral z důvodu, že jsme s kamerovými systémy v každodenním styku, aniž si to uvědomujeme, a tato oblast je také příslušnými právními předpisy upravena, což není veřejnosti známo. Současná právní úprava kamerových systémů je zakotvena ve více právních normách, mj. v zákoně o Policii České republiky, o obecní policii a v zákoně o ochraně osobních údajů.

Tato diplomová práce by měla seznámit čtenáře s uvedenou problematikou srozumitelnější formou, než je publikováno v příslušných zákonech, které se uvedenou oblastí zabývají. Právní úpravu také nalezneme v odborné literatuře, která se tomuto problému věnuje – působí ale příliš složitým dojmem a neoborník se zde nemůže bez širších znalostí právních předpisů orientovat.

Při zpracování právní úpravy městských kamerových systémů jsem postupoval pomocí studia odborné literatury a právních předpisů týkajících se této oblasti. Problematika kamerových systémů je velice široká, kromě právních předpisů je zde i odborná část týkající se dodržování různých technických norem a standardů. Také Úřad na ochranu osobních údajů vydává k této problematice stanoviska, která jsou pro provozovatele kamerových systémů závazná a musí se jimi řídit a v praxi je dodržovat.

Vzniklé problémy při zpracování diplomové práce jsem řešil a konzultoval s vedoucím své diplomové práce, p. JUDr. Ing. Miloslavem Preiningerem a dalšími odbornými pracovníky, kteří se problematice městských kamerových dohlížecích systémů věnují.

2.2. Metodika práce

Při zpracování své diplomové práce jsem postupoval následujícím způsobem:

- zvolení téma diplomové práce,
- vypracování cíle a metodiky práce,
- studium příslušné odborné literatury a právních předpisů,
- vypracování teoretické části na základě znalostí studia,
- aplikace v praxi – poznatky z výstavby a provozování MKDS, směry dalšího vývoje,
- zhodnocení,
- vypracování závěru práce,
- seznam literatury použité při zpracování diplomové práce.

Při tvorbě výsledků uvedených v této diplomové práci jsou použity především prameny dvou autorů, kteří se tomuto tématu věnují. Jsou to Tomáš Koníček a Pavel Kocábek, protože jejich knihy představují moderní a ucelený pohled na problematiku kamerových systémů. Jmenovaní autoři také přispívají do různých odborných časopisů, nejčastěji je to „Policista“, ze kterého jsou v diplomové práci využity aktuální články ke zvolené problematice.

3. MĚSTSKÉ KAMEROVÉ DOHLÍŽECÍ SYSTÉMY A ROZBOR SOUČASNÉHO PRÁVNÍHO STAVU

3.1. Současný stav v České republice

Základním cílem řízení každého státu již od počátku historie lidské společnosti je zajistit ochranu životů, zdraví a bezpečí jeho obyvatel. Základní funkcí státu je zajistit ochranu a rozvoj chráněných zájmů státu a jeho obyvatel. Chráněné zájmy jsou cíle státu, které jsou prioritně ochraňovány, tj. obvykle životy, zdraví a bezpečí lidí, majetek, kritická infrastruktura, životní prostředí, existence státu. Ukázalo se totiž, že lidé jsou tak závislí na civilizačních vymoženostech, že bez některých z nich (dodávky různých energií, pitné vody aj.) nejsou schopni přežít.

Je nutné si uvědomit, že lidská populace potřebuje ke svému uspokojivému rozvoji více, než jen nezávadné jídlo a pití, je závislá na pocitu bezpečí a veřejného blaha, a proto jsou tyto aspekty stále více zdůrazňovány a jsou hledány nástroje a prostředky na jejich zajištění.¹

O tom, že pocit bezpečí je jednou z nejdůležitějších lidských potřeb, již dnes nikdo nepochybuje. Na jeho zajištění se musíme podílet všichni. Podstatná část občanů již pochopila, že je nutné, aby si chránila svůj majetek především sama a nespolehala se na to, že to udělá někdo jiný.

Pro pocit bezpečí podniká veřejná správa, právnické a fyzické osoby i občané celou řadu kroků, které vedou k zabezpečení jejich životů a dalších chráněných zájmů. Možností, jak účinně bránit sebe a svůj majetek, je velké množství. Jednou z možných variant, která se zvláště využívá stále častěji a se kterou se setkáváme v každodenním životě, představují městské kamerové dohlížecí systémy (dále jen MKDS).²

¹ PROCHÁZKOVÁ, D., Bezpečnost a krizové řízení, Police History, Praha 2006, s. 13-14, ISBN 80-86477-35-5

² Pro městské kamerové systémy se používá nejvíce zkratka MKDS nebo CCTV, která je z anglického názvu Closed Circuit Television – uzavřený televizní okruh.

Z analýzy odborné literatury a praxe vyplývá, že využívání kamerových systémů není módní záležitostí posledních let. Kamerové systémy se využívají s velmi dobrými výsledky již několik desetiletí pro účely vojenské a policejní, k ochraně státních úřadů a institucí, exponátů v muzeích a galeriích, v bankách a pojišťovnách apod.

V současné době jsou v praxi kamerové systémy nenahraditelné. Zajišťují tolik funkcí, které před několika lety nebylo možné vyžadovat. Brzy si život bez nich nebudeme umět představit.

V České republice netvoří městské kamerové dohlížecí systémy jeden snadno využitelný a propojitelný celek. Jsou zpravidla malé a většinou pracují zcela izolovaně. Je to dáno jednak dobou instalace kamerových systémů v průběhu devadesátých let 20. století, jejich technickou úrovní a především důvodem jejich vzniku. Jednotlivé kamerové systémy byly a nadále jsou účelově zřizovány pro dohled nad určitými prostory, veřejnými místy, budovami, objekty aj., a jsou ve vlastnictví a správě různých právnických subjektů.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že v České republice existuje celá řada kamerových systémů. Ale jejich využitelnost z hlediska boje proti různým formám trestné a další nežádoucí činnosti je zatím spíše omezena. Pro různé účely je totiž třeba kamerové systémy koncipovat různě, např. pro boj proti terorismu je třeba rozmisťovat kamerové systémy jiným způsobem, než pro účely veřejné dopravy.

Využívání kamerových systémů, provozovaných různými subjekty může být proto velmi komplikované. Údaje z praxe ukazují, že pro naši republiku je charakteristická naprostá nejednotnost řešení sledované problematiky jednotlivými resorty, ústředními orgány státní správy a orgány regionální a místní samosprávy. Další skutečností je, že umístění kamerových systémů, zřizovaných soukromými subjekty, je v podstatě prakticky nezjistitelné.

3.2. Předpoklady pro efektivní využití MKDS

Některé kamerové systémy měst či obcí jsou dotovány z prostředků Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky (dále jen OPK MV ČR). Pravidelné hodnocení jejich efektivity je požadováno donátorem. Výsledky hodnotících zpráv se pak promítají i do zpřesnění kritérií pro poskytování dalších dotací na sledované účely.

Žadatelé o zpracování a realizaci projektu na MKDS musí nejprve v součinnosti s Policií ČR v dané obci či městě identifikovat problém, provést a následně také vyhodnotit reálnou hodnotovou a bezpečnostní analýzu.

Hodnotová analýza stanoví míru pravděpodobnosti vzniku škod, určí jak velké škody na majetku nebo na zdraví mohou vzniknout, na jakou míru je možné snížit pravděpodobnost vzniku škod apod.

Bezpečnostní analýza odhalí nejzávažnější bezpečnostní problémy v obci, předměty zájmu a možné cíle útoků, identifikuje potenciální pachatele a jejich možné oběti apod.

Potvrdí-li vyhodnocení zmíněných analýz účelnost výstavby MKDS ve městě či obci, promýšlí a konzultuje žadatel další otázky a problematiku na příslušných odborných pracovištích.

Žadatelům a provozovatelům se doporučuje, aby se mj. obraceli na:

- příslušný územní odbor Policie České republiky,
- obecní (městskou) policii,
- Asociace technických bezpečnostních služeb Alarm Grémium.

Efektivitu MKDS je třeba posuzovat nejen z hlediska nákladů na pořízení a provoz, na počet odhalených či překažených trestných činů či přestupků, ale zvláště z hlediska prevence a zvýšení pocitu bezpečí obyvatel. Vše musí být zváženo, protože pořízení a provoz kamerového systému je poměrně drahá záležitost. Zřízení jednoho stanoviště stojí asi 800 000,- Kč, k tomu je třeba přičíst náklady na zpracování a uložení dat.

3.3. Preventivní funkce kamerových systémů

Základním zdůvodněním pro provozování a využívání MKDS je jejich preventivní funkce, tj. vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách. Kamery se zpravidla instalují v místech, ve kterých se nejčastěji pohybují občané a návštěvníci měst, ve kterých je největší koncentrace kulturních, komerčních a společenských institucí. Jedná se zpravidla o náměstí, obchodní a kulturní centra, pěší zóny, parkoviště, prostory před peněžními ústavami a poštami, tj. místa s velkým výskytem pouliční kriminality a pohybem závadových osob. V uvedených místech bývá největší problém s trestnou a přestupkovou činností.

MKDS slouží k dohledu v místních záležitostech veřejného pořádku a k předcházení trestné činnosti a přestupků, snižuje se také kriminalita a zvyšuje se u občanů pocit bezpečnosti.³ Jejich využitím vzrůstá důvěra občanů v policii. V důsledku této realizace se kriminalita zčásti přesouvá do jiným lokalit, na což musí městská a státní policie reagovat operativně jinými opatřeními.

Kamerové systémy mají i tzv. odstrašující efekt, protože již jejich přítomnost často odrazuje od nezákonného jednání. K výhodám této aplikace patří i možnost nezákonné jednání podchytit v začátku a podniknout účinná opatření k jeho zamezení. Na základě uvedených skutečností mají MKDS v systému prevence kriminality důležité místo. Spolu s dalšími projekty situační prevence jsou proto velmi žádány a často i preferovány.

³ Ministerstvo vnitra, sborník Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, Praha 2005, s.12: „Pojem bezpečnost není v současné legislativě ani odborné literatuře jednoznačně vymezen. Terminologický slovník z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu, který byl zpracován ústředními správními orgány a vydán Ministerstvem vnitra ČR v roce 2004, k pojmu bezpečnost uvádí: Bezpečnost je stav, kdy jsou na efektivní míru omezeny hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezování stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten na něm spolupracovat“.

Negativní zkušenosti s kriminalitou přivedly převážnou část veřejnosti k myšlence udělat něco pro ochranu svého majetku a zdraví. Jednou z možností je využití situační prevence. Tento způsob cílené prevence představuje volbu a realizaci nejrůznějších organizačních, ekonomických a technických opatření s využitím všech možností klasické, technické, fyzické a režimové ochrany. Účelem uvedených opatření je:

- znesnadnění podmínek potřebných pro páchaní trestné činnosti,
- zvyšování míry objasněnosti trestných činů,
- zabezpečení majetku a zdraví občanů.

Se situační prevencí velmi úzce souvisí i oblast informování občanů o způsobech a možnostech ochrany před dopady majetkové trestné činnosti. Na rozdíl od sociální prevence přinášejí opatření situační prevence rychlé výsledky a jsou relativně levná. Musí jim předcházet zpracování bezpečnostní analýzy, tj. stanovení možných cílů napadení a způsoby dosažení těchto cílů, identifikace potencionálních pachatelů a jejich obětí, a hodnotová analýza, tj. odhad možných škod na majetku nebo zdraví, pravděpodobnost vzniku škod, identifikace prahu, na kterou je účelné a možné snížit pravděpodobnost vzniku škod, jako nezbytného podkladu pro přijímaná opatření k omezení vzniku kriminologických situací v daném místě.⁴

Ministerstvo vnitra ČR a Policie ČR reagují na rostoucí trend majetkové kriminality tím, že přichází s programem „Bezpečná lokalita“, který je občanům předkládán jako dlouhodobá preventivně-osvětová akce k ochraně majetku. Tento program přispívá k postupné pozitivní změně v chování obyvatel k vlastnímu i společnému majetku a jeho následné ochraně.

⁴ KOCÁBEK, P., KONÍČEK, T., ČERVENÁ, R., Klíč k bezpečí, OPK MV ČR, Praha 2000, s. 62, ISBN 80-85821-84-2

Program „Bezpečná lokalita“ je odborně garantován MV ČR, AGA,⁵ Českou asociací pojišťoven (dále je ČAP). Po celé republice je vytvořena síť preventivně informačních skupin policie. Zmíněné sítě poskytují veřejnosti první informace a radí, co dělat v oblasti prevence kriminality.

Cílem uvedeného programu je poskytnout občanům informace týkající se problematiky:

- zabezpečení majetku, obydlí a automobilů,
- certifikované techniky a služeb zabezpečovacích a bezpečnostních firem,
- optimálních produktů firem, které pracují v oblasti pojišťovnictví.

Zúčastněné firmy musí splňovat standardy kvality AGA, mj. stanovy, kodex etiky a zásady řádného distributora zabezpečovacích systémů. Musí používat certifikovanou techniku, prokázat kvalitu vlastní práce Certifikátem Inspekčního orgánu AGA deklarujícím shodu provedení bezpečnostního posouzení, montáže a servisu podle akreditovaných inspekčních postupů.

Program „Bezpečná lokalita“ předpokládá zájem a vlastní iniciativu samotných občanů začít dělat něco konkrétního pro zlepšení bezpečnostní situace v místě svého bydliště. Zpravidla začíná projektem na zabezpečení objektů (využití mechanických a elektronických systémů) a pokračuje úpravou jejich okolí (poplachové osvětlení před objekty, zpřehlednění míst před objekty, odstranění nepořádku). Někdy předmětný program začne a třeba skončí pouze lepším zabezpečením

⁵ AGA – Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, je profesní dobrovolné sdružení firem a subjektů, které působí v oblasti technických služeb a zařízení sloužících k ochraně osob a majetku.

V současné době sdružuje AGA více než 250 firem a představuje asi 80 % na trhu technických služeb. Členské firmy se dobrovolně přihlásily mj. k dodržování stanov, morálního kodexu etiky, respektování všech norem a předpisů, k dodržování zásad řádného distributora.

panelového nebo rodinného domu. Podle zkušeností z praxe i to je úspěch, protože dokonalejším zabezpečením objektů a větším pořádkem v okolí se snižuje majetková kriminalita.

Cílem sledovaného programu je snížit podmínky pro páchaní trestné a přestupkové činnosti dostupnými organizačními, stavebními a jinými technickými prostředky. Program nabízí občanům odbornou pomoc při výběru typu a rozsahu zabezpečení, a zároveň jistotu, že přijímaná opatření dosahují kvality standardů AGA.

Úsilí samotných občanů musí mít pochopitelně návaznost na bezpečnostní opatření a na finančně nákladnější projekty prevence kriminality, které realizují volení představitelé měst a obcí. Jedná se zejména o následující skutečnosti:

- zřizování hlídaných parkovišť,
- rozšiřování a zkvalitňování veřejného osvětlení,
- zřizování městských kamerových dohlížecích systémů,
- plánování městské výstavby a navrhování budov podle evropských norem prevence kriminality,
- další projekty, které vyplynou podle situace a potřeb dané lokality.

Je pravdou, že MKDS mají v uvedeném programu své prioritní postavení. Jejich prostřednictvím je získáván nepřetržitý přehled nad místy s vysokým počtem jevů z oblasti trestné a přestupkové činnosti, čímž přispívají ke snižování kriminality.

Program „Bezpečná lokalita“ má všechny předpoklady pro to, jak přispět k postupné pozitivní změně v chování obyvatel zaměřenému na vlastní i společný majetek a na jeho ochranu. Vhodně doplňuje ostatní programy prevence kriminality, a to zvláště podporou zájmu a iniciativy konkrétních občanů řešit otázky spojené s kriminalitou a situace s tím související ze zdola. Program je mj. propagován na odborných výstavách a seminářích, v televizi, je publikován v denním tisku a v časopisech.

3.4. Právní úprava použití kamerových systémů

Při použití MKDS je nejvíce dotčeno právo jednotlivce na respektování soukromého života. Uvedené právo nemá dlouhou historii, protože se začalo teprve formovat ve druhé polovině 20. století v souvislosti s většími zásahy státního aparátu do života občanů. Nejvíce nabylo na významu s rozvojem vědy a techniky, která vystavuje intimní sféru jednotlivce tvrdé zkoušce. Právo na respektování soukromého života pokrývá širokou oblast zájmů jednotlivce.

Používání kamerových systémů se týká několika lidských práv. Listina základních práv a svobod (dále jen Listina) v článku 7 zaručuje dvě práva, která se jeví při využívání MKDS jako protichůdná. Těmito právy jsou právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost jejího soukromí. Omezení tohoto práva je možné jen v případech stanovených zákonem.

Je velmi obtížné podat úplnou definici práva na respektování soukromého života. Pojem soukromý život, který se vyskytuje v Listině a který lze používat analogicky s pojmem právo na soukromí, blíže specifikoval Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku. Ve svých judikátech dospěl k závěru, že pojem „soukromý život“ nelze žádným vyčerpávajícím způsobem přesně definovat.

Ve společnosti však v praxi existují situace, při kterých ochrana soukromého života a osobních údajů musí být z části zajištěna ve prospěch ochrany života, zdraví a majetku. V právním státě proto nelze práva omezit libovolným způsobem. Možnosti pro každé zákonné omezení musí být stanoveny v právních předpisech příslušné země. Musí být proto v souladu s příslušnými ustanoveními mezinárodních dokumentů, jako jsou Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.

Zásadní je z tohoto úhlu pohledu Ústava České republiky (dále jen

Ústava), která v článku 2 mj. stanoví, že státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, a že každý může činit, co zákon nezakazuje, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. S tímto ustanovením dále souvisí článek 4 Listiny, který říká, že povinnosti mohou být ukládány na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

Článek 4 Listiny také stanovuje, že omezení základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou upravena pouze zákonem, a to takovým způsobem, že musí být šetřeno podstaty a smyslu těchto základních práv a svobod. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

Aby bylo možné do práva na respektování soukromého života zasáhnout, je nutný zákonný předpoklad. Zasahování do uvedeného práva se děje pomocí audiovizuální techniky (MKDS). Sledování touto technikou se uskutečňuje dvěma způsoby:

- z moci úřední,
- z rozhodnutí vlastníka určitého objektu.

Cílem pořízených záznamů není sledování jednotlivých osob, jak by se mohl někdo domnívat, ale dokumentování výskytu, chování a jednání jakýchkoliv osob ve stanoveném prostoru, ve kterém je nutno zajistit jistý stanovený řád, pořádek a bezpečnost.

Stanovený účel umožňuje, aby pořízené záznamy mohly být následně vyhodnocovány způsobem, při kterém jsou osoby na záznamu identifikovány, jejich výskyt, chování a jednání ve stanoveném prostoru jsou zaznamenány ve formě naplňující znaky zpracování osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně osobních údajů).

Na základě platné právní úpravy se z moci úřední sledování veřejných

prostranství audiovizuální technikou (MKDS) děje na základě dvou zákonů:

1. Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o policii),
2. Zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o obecní policii).

Policie ČR je oprávněna na základě ustanovení § 60, odst. 1, zákona o policii zpracovávat informace, a to včetně osobních údajů, v rozsahu nezbytně nutném pro plnění stanovených úkolů. Plněním úkolů policie se rozumí ochrana osob a majetku, zajišťování veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a plnění úkolů podle trestního řádu, na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Zpracovávané informace podle § 60, odst. 2, musí policie zabezpečit před neoprávněným přístupem, změnou, zničením, ztrátou nebo odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním. Tímto nejsou dotčeny povinnosti podle jiného právního předpisu.

Policie ČR může na základě ustanovení § 62, odst. 1, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí, nacházejících se na místech veřejně přístupných a zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu.

Podle ustanovení § 62, odst. 2, jsou-li k pořizování záznamů zřízeny stálé automatické technické systémy (MKDS), musí policie o zřízení takových systémů zveřejnit informace vhodným způsobem. Zveřejněním je např. umístění nápisu s upozorněním na monitorování prostoru kamerovým systémem. Přesný způsob, jak se má daná informace zveřejnit, zákon neukládá.

Police ČR musí na základě ustanovení § 82 zákona o policii nejméně jednou za 3 roky prověřit, jsou-li zpracovávané osobní údaje nadále potřebné pro plnění úkolů policie.

Policie ČR může na základě § 81 zákona o policii zveřejňovat osobní údaje (záznamy z MKDS), a to:

a) v rozsahu nezbytném k plnění úkolů policie v souvislosti:

1. se zajišťováním bezpečnosti České republiky,
2. s pátráním po osobách,
3. s předcházením a vyhledáváním trestné činnosti,

b) pro účely předcházení a zamezování závažných ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

Policie ČR může také podle § 85 zákona o policii zpracovávat osobní údaje při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. Tyto údaje zpracovává odděleně od osobních údajů zpracovávaných při plnění jiných úkolů policie. Policie musí při zpracování osobních údajů podle tohoto paragrafu stanovit účel, pro který jsou osobní údaje zpracovány. Může shromažďovat údaje pouze k určenému účelu a po dobu nezbytně nutnou. Policie podle zákona také hlásí Úřadu na ochranu osobních údajů zřízení každé evidence obsahující tyto osobní údaje. Součástí tohoto ohlášení je:

- název útvaru odpovědného za zpracování osobních údajů,
- účel evidence,
- kategorie subjektů údajů i osobních údajů, týkajících se těchto subjektů,
- popis opatření k zajištění požadované ochrany osobních údajů.

Problém nastává s využitím ochrany osobních údajů. Záznamy kamerových systémů jsou osobními údaji ve smyslu § 4 písmena a) zákona o ochraně osobních údajů. Právní režim této ochrany a nakládání s nimi je stanoven obecně v zákoně o ochraně osobních údajů, zvláštní ustanovení pak obsahuje zákon o policii a zákon o obecní policii, jak již bylo popsáno v této kapitole.

Využívání MKDS je upraveno také na základě zákona o obecní policii. Vzhledem k tomu, že obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce, znamená to, že zabezpečení veřejného pořádku je plně v její pravomoci.

Pod pojmem veřejný pořádek je v našem právním řádu chápána ochrana pravidel pro chování lidí na veřejnosti, která nejsou výslovně formulována v právních předpisech, ale jejich zachování je podle panujících a vžitých obecných názorů v určitém místě a čase nutnou podmínkou pro spořádané občanské soužití.

Podle § 24, písm. a) a b) zákona o obecní policii je obecní police oprávněna zpracovávat údaje, které potřebuje k plnění úkolů o obecní policii nebo jiného zvláštního zákona. Obecní policie může uvedené údaje poskytnout mj. Policii ČR, orgánům obce a dalším orgánům, je-li to nutné k plnění jejich úkolů.

Obecní policie je povinna stejně jako Policie ČR, nejméně jednou za tři roky prověřit, zda jsou osobní údaje zpracované podle zákona o obecní policii potřebné k plnění stávajících úkolů podle tohoto nebo jiného zvláštního zákona. Zjistí-li, že údaje již nejsou potřebné k plnění úkolů, musí provést bez zbytečného odkladu jejich likvidaci.

Obecní policie je oprávněna, je-li to potřebné pro plnění jejich úkolů pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu. Toto znění zákona bylo do zákona o obecní policii doplněno zákonem č. 311/2002 Sb., kterým se měnil zákon o obecní policii. Novela tak umožnila obecní policii shromažďovat a uchovávat osobní údaje, které potřebuje ke své činnosti. Předchozí právní úprava neumožňovala obecní policii výslovně shromažďovat a uchovávat osobní údaje, což také nepřispívalo k právní jistotě jejich zaměstnanců a v praxi znamenalo problémy s odhalováním trestné nebo přestupkové činnosti.

Obecní policie je také povinna vhodným způsobem uveřejnit údaje o tom, že určité místo v obci je pod stálou kontrolou kamerových systémů. Zákon také neupravuje, jako v případě Policie ČR, jakým způsobem se má tato informace uveřejnit.

V souvislosti s používáním kamerových systémů byl zmíněn pojem veřejné prostranství. Pro současnou praxi je velmi důležité, že právní řád České republiky uvedený pojem vysvětluje. Na základě tohoto právního výkladu mohou Policie ČR a obecní policie bez výkladových problémů určitý prostor monitorovat a pořizovat záznamy. Veřejným prostranstvím se podle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, rozumí všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, parky, veřejná zeleň a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na formu vlastnictví prostoru.

Úřad na ochranu osobních údajů (dále je Úřad) je nezávislý orgán, který vydává na svých webových stránkách jednotlivá stanoviska zaměřená k problematice kamerových systémů.⁶ Tato stanoviska jsou pro provozovatele MKDS závazná a musí je v praxi dodržovat. Úřad je v oblasti dozoru nad zpracováním osobních údajů specializovaným dozorčím orgánem s úzce vymezenou působností a dozor je jeho výlučnou složkou činnosti. Správní dozor v oblasti ochrany osobních údajů se člení do dvou základních fází:

1. fáze zjišťovací a hodnocení – výkon kontroly,
2. fáze aplikace nápravných nebo sankčních prostředků – fakultativní fáze, která závisí na výsledku zjištění a hodnocení.

Úřad dohlíží nad plněním povinností stanovených obecným předpisem, kterým je zákon o ochraně osobních údajů, a nad zvláštními povinnostmi stanovenými zákonem o policii a obecní policii.

⁶ Viz blíže webové stránky Úřadu na ochranu osobních údajů.

3.5. Právní předpisy pro zpracovatele projektu

Na základě analýzy platných právních předpisů se zpracovatel projektu MKDS musí řídit zejména dále uvedenými právními předpisy, normami a standardy:

- ◆ zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů,
- ◆ nařízením vlády č. 17/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na elektrická zařízení nízkého napětí, ve znění pozdějších předpisů,
- ◆ nařízením vlády č. 426/2000 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na rádiová a telekomunikační koncová zařízení, ve znění pozdějších předpisů,
- ◆ ČSN EN 50132-5 Poplachové systémy - CCTV sledovací systémy pro použití v bezpečnostních aplikacích – Část 5: Přenos videosignálu,
 - norma stanovuje základní požadavky technických parametrů na přenosové systémy užívané v systémech CCTV zahrnující vysílací zařízení, přenosový kanál a přijímací zařízení pro analogový přenos, a stanovuje také metody pro ověření splnění těchto parametrů. Vedle technických parametrů stanovuje pravidla pro zařazení přenosových zařízení pro přenos videosignálu do jedné ze čtyř tříd klimatické odolnosti v souladu s požadavky definovanými v normě EN 50130-5, včetně metod zkoušení a kritérií jejich splnění stanovených požadavků. Pro oblast elektrické bezpečnosti se odkazuje na splnění požadavků harmonizovaných norem EN 60065 nebo EN 60950. Pro oblast elektromagnetické kompatibility se odkazuje na splnění požadavků normy EN 50081-1 a EN 50130-4. Norma je určena především výrobcům zařízení pro přenos videosignálu v systémech CCTV a dále zkušebnám pro ověřování technických požadavků na tato zařízení. Navíc mohou být některé v normě uvedené metody zkoušení technických parametrů

využity i montážními a servisními organizacemi jako provozní zkoušky před předáním, popř. i během provozu systému CCTV na důkaz splnění parametrů přenosového systému pro přenos videosignálu.

◆ ČSN EN 50132-7 Poplachové systémy – CCTV sledovací systémy pro použití v bezpečnostních aplikacích – Část 7: Pokyny pro aplikaci,

- tato sedmá část normy stanovuje doporučení pro výběr, plánování a instalaci systémů uzavřených televizních okruhů, které zahrnují kamery s monitory nebo s videorekordéry, řídicí a další pomocná zařízení nutná pro použití v bezpečnostních aplikacích.

Cílem této normy je:

- poskytovat pracovní rámec umožňující zákazníkům, montérům a uživatelům stanovit jejich požadavky,

- pomoci projektantům a uživatelům při volbě optimální varianty zařízení,

- poskytnout prostředky k objektivnímu hodnocení vlastností instalovaného systému.

◆ ČSN CLC/TS 50398 Poplachové systémy – Kombinované a integrované systémy – Všeobecné požadavky,

- hlavním uplatněním této technické specifikace je zajistit použití jednotlivých předmětových norem, které tvoří řešení samotného integrovaného systému nebo řešení s dalšími aplikacemi. Tento dokument poskytuje další informace týkající se prvotního návrhu systému, plánování, instalace, schvalování, provozu a údržby (servisu) kombinovaného a integrovaného systému. Tato technická specifikace stanovuje požadavky na poplachové systémy, které jsou kombinovány nebo integrovány s jinými systémy, které mohou, ale nemusí být poplachovými systémy. Definuje požadavky týkající se pravidel integrace s cílem zdůraznit význam jednotlivých předmětových poplachových norem a objasnit případné rozpory.

Před předáním díla musí být proto u montáže provedena revize, a to

revizním technikem s kvalifikací podle § 9 vyhl. č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů. Zde jsou závazné především tyto normy:

♦ ČSN 33 200-6 Elektrické instalace nízkého napětí – Část 6: Revize, - norma je zaměřena na provádění výchozích a pravidelných revizí v elektrických instalacích a na vypracování zpráv o revizích. Revize, a to výchozí i pravidelné, se provádějí, aby se ověřilo, zda elektrická instalace je z hlediska své bezpečnosti vyhovující. To se považuje u výchozích revizí elektrických instalací za prokázané, jestliže instalace vyhovuje ČSN 33 2000. Pokud se týká pravidelných revizí, považují se za bezpečné i elektrické instalace, které odpovídají předpisům a normám, podle kterých byla tato zařízení zřizována a provozována. Pokud se ustanovení těchto předpisů a norem nepovažují v době provádění revizí již za tolik zastaralá, že by podle nich provedené elektrické zařízení ohrožovalo zdraví nebo bylo nebezpečné životu nebo by ohrožovalo bezpečnost věcí.

♦ ČSN 33 1500 Elektrotechnické předpisy. Revize elektrických zařízení, - norma je základem pro provádění revizí elektrických zařízení ve smyslu ČSN 33 0010 a zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny. Uvedená norma platí pro všechny elektrická zařízení, která mohou za stanovených podmínek provozu ohrozit lidské zdraví, užitková zvířata či majetek a okolní prostředí elektrickým proudem a napětím, nebo jevy vyvolanými účinky elektřiny, pokud jiné české státní normy nebo předpisy orgánů státních odborných dozorců nestanoví zvláštními předpisy odlišné požadavky. Požadavky bezpečnosti se považují za splněné, pokud elektrické zařízení odpovídá z hlediska bezpečnosti příslušným ustanovením norem. Z praktického hlediska jsou významné především lhůty revizí, které jsou ustanoveny – pokud jde o elektrické zařízení – podle různého druhu prostředí a podle umístění elektrického

zařízení. V tomto smyslu norma navazuje na ustanovení ČSN 33 0300, která stanovuje druhy prostředí. Revize jsou v prostředí základním a normálním pětileté, v prostředí studeném, horkém nebo vlhkém jsou revize tříleté a v prostředí mokrém nebo s extrémní korozní agresivitou jsou revize každý rok.

Technika pro kamerové systémy patří do kategorie výrobků, které by mohly ve zvýšené míře ohrozit zdraví nebo bezpečnost osob, majetek nebo životní prostředí, popřípadě jiný veřejný zájem. Firma provádějící montáž kamerového systému, musí dodržovat některé povinnosti, které vycházejí především ze zákonů o obecné bezpečnosti výrobků, ze zákona o technických požadavcích na výrobky, ze zákona o odpovědnosti za škody způsobené vadou výrobku a ze zákona na ochranu spotřebitele. Na instalovaných komponentech kamerových systémů musí být proto CE značka.⁷

U rádiových a telekomunikačních zařízení musí být navíc u každého výrobku předávaného montážní firmou příslušnému uživateli kopie „Prohlášení o shodě“, vystaveného výrobcem, dovozcem nebo osobou odpovědnou za uvedení výrobku na trh Evropské unie, a to podle nařízení vlády č. 426/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterým se stanoví technické požadavky na rádiová a telekomunikační koncová zařízení, nebo podle Směrnice 1999/5/ES, o rádiových zařízeních a telekomunikačních koncových zařízeních.

Dodavatel montáže kamerových systémů nebo její některé části musí být také držitelem koncesované živnosti „Technické služby k ochraně majetku a osob“, které musí být v souladu s příslušnou přílohou nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

⁷ CE značka (označení) znamená, že výrobek odpovídá příslušným zákonům a normám v zemích Evropské unie kladeným na bezpečnostní a jiné požadavky.

V roce 2008 došlo ke dvěma změnám živnostenského zákona a výsledkem je, že podnikatel musí být schopen prokázat bezúhonnost všech svých pracovníků výpisem z rejstříku trestů. Zpřísněny byly i požadavky na bezúhonnost statutárních orgánů firmy, která provádí montáž MKDS.

Je-li dodávka technologie součástí stavby vyžadující stavební povolení, musí být projektová dokumentace zpracována projektantem autorizovaným inženýrem buď přímo s příslušnou specializací pro elektrotechnická zařízení, nebo si autorizovaný projektant může přizvat i neautorizovaného projektanta, který s ním může na projektu spolupracovat v rámci své působnosti, za projekt je ale odpovědný autorizovaný projektant. Projektant je osoba vykonávající činnost uvedenou v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, který svým jménem a na svoji odpovědnost v rozsahu své působnosti zpracovává územně plánovací dokumentaci a dokumentaci staveb pro vydání územního nebo stavebního povolení. Tato osoba musí být autorizovaná v oboru, do kterého projektovaná stavba náleží.

Pro žadatele dotace na městské kamerové systémy platí „Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality“, které vydalo Ministerstvo vnitra České republiky. Obsahují celkem šest oblastí:

3.5.1. Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů MKDS.

V popise projektů zřízení nebo rozšíření kamerových systémů musí být, kromě obvyklých náležitostí, uvedeny následující informace:

- jakým způsobem a v jakém režimu bude nebo je zajištěn stálý, tj. nepřetržitý 24-hodinový monitoring kvalifikovaným operátorem,
- jakým způsobem bude zajišťována obsluha a její kvalita, způsob výběru a výcviku operátorů, absolvovaná proškolení, certifikáty apod. (strážníci

obecní policie, příslušníci Policie ČR),

- jakými opatřeními bude garantováno právo na soukromí občanů při provozu MKDS (zejména ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů), kdo bude správcem dat, ochrana soukromí, ochrana před zneužitím, práce se záznamy, možnost zablokování monitorování, délka uchování záznamů apod.,

- jakým způsobem bude zajištěno informační či jiné propojení na Policii ČR nebo na další systémy, např. geografický informační systém, pult centralizované ochrany, integrovaný záchranný systém, městský rozhlas,

- jakým způsobem bude prováděno vyhodnocení účinnosti MKDS (jaká kritéria budou sledována, jaké hodnoty vyčíslovány – např. pokuty za přestupky odhalené kamerovým systémem, odhalení škod na veřejném majetku, poškozování majetku obce aj.).

3.5.2. Zavedení standardních postupů pro hodnocení efektivity MKDS při jejím zřízení nebo rozšíření.

Provozovatel musí při zřízení (rozšiřování) MKDS zavést standardní postupy pro hodnocení její efektivity. Návrh na stanovení hodnotících kritérií plošného porovnávání stavu a vývoje pouliční kriminality:

Ze současného informačního systému Policie ČR, který má název ESK (evidenční statistický systém kriminality) vytvořit dílčí statistiku všech trestných činů, které lze kvalifikovat jako tzv. pouliční kriminalitu prokazatelně odhalitelnou MKDS a statistiku jejich objasněnosti.

Stejným způsobem zavést statistiku přestupků proti veřejnému pořádku.

Tyto účelové statistiky vést odděleně, a to :

- pro území přesně vymezené účinným pokrytím monitorovacích kamer,
- pro ostatní (nemonitorovaná) území města.

Porovnání statistik provádět za srovnatelná časová období navzájem a zároveň ve vztahu k objasněnosti:

- jako kritérium plošného porovnání je navržen procentuální podíl

každého ze sledovaných území katastru města (neplatí v případě, kdy je monitorována plocha menší než 1/20 území města),

- ukazatelem časového srovnání může být porovnání výsledků statistického sledování všech evidovaných projevů závadového chování na vyčleněném území, které bude monitorováno, a to v časovém období od zpracování projektu po uvedení MKDS do provozu, se stejně dlouhým obdobím po zahájení monitoringu. Ve sledování a vyhodnocování událostí v monitorovaných územích kontinuálně pokračovat.

Nedílnou součástí výstupů musí být kvalifikovaná interpretace výsledků.

3.5.3. Zjišťování pocitu bezpečí občanů ve vztahu k MKDS.

Nedílnou součástí projektů zřízení nebo rozšíření kamerových systémů je provedení šetření informovanosti občanů o záměrech města nebo obce zřídit (rozšířit) MKDS.

Šetření musí obsahovat zejména otázky zjišťující:

- jak vnímá dotazovaný občan pocit bezpečí nebo ohrožení ve svém městě nebo obci,
- jestli je dostatečně informován o MKDS (monitorovaná prostranství),
- jestli podporuje záměr zřízení (rozšíření) MKDS,
- jestli by si přál rozšíření MKDS i do okolí svého bydliště,
- jak jej hodnotí jako nástroj pro posílení bezpečnosti ve městě,
- jestli se v monitorovaných lokalitách cítí bezpečněji.

Při zřizování projektů musí být šetření koncipováno jako srovnávací a časově musí být provedeno před realizací projektu a následně po dvou letech provozu MKDS. U projektů rozšíření musí být šetření provedeno jednorázově jako součást vyhodnocení projektu.

Provedení šetření je obligatorní podmínkou pro podání žádosti při případné další dotaci z programu prevence kriminality na místní úrovni obci nebo městu.

3.5.4. Expertní výpovědi.

U projektů rozšíření MKDS, jako součást vyhodnocení, sestaví realizátor pořadí důležitosti, jakou příkládá dalším možnostem využití kamerových systémů:

- zdravotní potíže občanů,
- monitoring hromadných akcí,
- využití při živelných pohromách,
- řešení aktuální dopravní situace,
- poruchy signalizace a výpadky osvětlení,
- využití MKDS jako důkazního prostředku,
- nedovolené parkování a další dopravní přestupky,
- jiné možnosti (uvést na příslušné místo v pořadí).

3.5.5. Legislativní východiska a normy.

Při navrhování projektů situační prevence, včetně MKDS, je nutné respektovat zejména:

Platný právní řád České republiky s důrazem na zákony a další právní předpisy, upravující oblast činnosti:

- Policie ČR,
- obecní (městské) policie,
- ochrany osobních údajů,
- požadavky na technické výrobky (např. na telekomunikační zařízení, na elektrická zařízení, na poplachové systémy, včetně technických norem),
- řešení finančních otázek včetně podmínek pro vyhlašování veřejných zakázek.

Doporučující standardy odboru prevence kriminality MV ČR.

3.5.6. Další podmínky.

U projektů MKDS musí být také doloženo kladné vyjádření příslušného vedoucího územního odboru (odboru pro vnější službu) Policie ČR.

Tento projekt musí obsahovat zejména následující kritéria:

- stručné vyhodnocení dosavadního MKDS z pohledu bezpečnostní situace,
- popsání bezpečnostního problému,
- nutnost řešení bezpečnostního problému pomocí MKDS,
- statistický popis a bezpečnostní doporučení pro řešení kriminality dalším kamerovým bodem,
- efektivitu navrhovaného postupu.

V projektech, ve kterých se na základě veřejnoprávní smlouvy mezi obcí (městem) a Policií ČR stane uživatelem kamerového systému Policie ČR, musí být jednoznačně vymezena odpovědnost za úhradu nákladů spojených s provozem MKDS (např. údržba, opravy, energie).

Hodnocení aktuálního stavu, vedení statistik, vyhodnocení vývojových trendů, dodržování a plnění legislativních východisek a norem je nezbytnou součástí získání státní účelové finanční dotace z programu prevence kriminality na místní úrovni obci nebo městu.

„Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality“ (dále jen Rozšiřující podmínky) jsou závazné pro žadatele dotace v rámci Krajského i Městského programu prevence kriminality.

Vypracovaný bod č. 1 a deklaráce bodů č. 2 až č. 5 musí být součástí Žádosti obce o státní účelovou dotaci (povinná příloha Dílčího projektu). Pokud nebude zpracován popis konkrétního dílčího projektu v souladu podle Rozšiřujících podmínek a nebude doloženo vyjádření Policií ČR (dle bodu 6), bude projekt vyřazen z posuzování.

Všechny body Rozšiřujících podmínek, tj. č. 1 až č. 6 musí být součástí vyhodnocení (Závěrečné zprávy projektu). Pokud nebude takto konkrétní dílčí projekt vyhodnocen, nebude mít obec nebo město nárok na státní účelovou dotaci v následujícím období.

3.6. Režimové směrnice a výběr pracovníků

Na základě platné legislativy vnitřní směrnice pro pracoviště MKDS obsahuje na jedné straně zákonné podmínky pro výkon práce, dané obecně právními předpisy, a na straně druhé obsahuje specifické požadavky, protože se jedná o režimová pracoviště. K obecným pracovně právním předpisům v podmínkách obecní (městské) policie patří zákoník práce a zákon o obecní policii. U příslušníků Policie ČR je tato oblast řešena zákonem o Policii ČR a zákonem o služebním poměru.

Na základě platné legislativy obrazový signál MKDS není určen pro veřejnost, ale jen pro úzký okruh uživatelů (Policie ČR, obecní a městská policie). Režim dispečerského stanoviště MKDS musí být proto zajištěn tak, aby veškerou manipulaci s příslušnou technikou vždy prováděla kompetentní a vyškolená obsluha a bylo zabráněno vstupu nepovolaným osobám.

Režimové směrnice (opatření) monitorovacího pracoviště musí stanovit jednoznačná práva a povinnosti veškerého personálu ve vztahu k MKDS. Zejména však musí obsahovat:

- pracovní náplň obsluhy MKDS (možnost ovládání a nastavování kamer, postup při pozorování scény, vyhodnocení poznatků aj.),
- pokyny pro ukládání informací (tvorba dokumentace, evidence záznamů a videokazet aj.),
- seznamy oprávněných osob, které mohou vstoupit do prostor režimového pracoviště (obsluha, technici, kontrolní a nadřízené orgány),
- součinnostní vztahy monitorovacího pracoviště s dalšími subjekty a prvky integrovaného záchranného systému),
- pokyny pro provedení vlastního výkonu služby ve dne a v noci,
- pokyny pro zaškolení obsluhy a pravidelné průběžné školení,
- pokyny pro předávání poznatků kompetentním orgánům.

Technika pro vytváření MKDS se stále modernizuje, což umožňuje další vyšší technické řešení. Vzdělanost lidské populace má dynamiku podstatně menší, a proto otázka kvalifikace obsluhy má prvořadý význam. Na kvalitu a funkčnost zabezpečovacího zařízení má totiž rozhodující vliv lidský faktor, který se podílí na „selhání techniky“. Příčinou selhání je špatná obsluha zařízení, nedbalost či zjevný úmysl konkrétní osoby.⁸

Při hodnocení úniků nebo zneužití informací v oblasti kamerových systémů se ukazuje, že nejslabším článkem v celém systému ochrany je lidský faktor. Lze říci, že nejrizikovějším činitelem pro únik informací jsou vlastní zaměstnanci organizace. Odhaduje se, že pravděpodobně 80 % případů porušení ochrany informací je způsobeno právě jimi. Pokud se přidá nespokojenost, zloba nebo pomstychtivost, riziko se ještě zvyšuje.⁹ Je důležité dobře zvážit, kdo bude pracovat na monitorovacím pracovišti. Nároky na pozornost, rozlišovací schopnost, soustředění, umění předvídat a správnost rozhodnutí obsluhy jsou značné. Práce operátorů je velmi náročná. Obsluha musí mít nejen dokonalou místní a osobní znalost, ale také znalost způsobů páchaní trestné činnosti, zejména je-li páchána organizovaně nacvičeným a dokonale propracovaným způsobem. Operátor musí umět dokonale přečíst pozorovanou scénu, a pokud sledovaný děj probíhá k nezákonnému jednání, umět se rychle a kvalifikovaným způsobem rozhodnout. Velkou výhodou také je, když se operátoři během služby střídají. Jsou jak na operačním středisku, tak i v hlídkách, aby neztratili místní znalosti a uměli organizovat případný zákrok proti nezákonnému jednání.

⁸ KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P., Cesta k bezpečí, Ben, Praha, 2002, s. 157, ISBN 80-73000-032-6

⁹ POŽÁR, J., Informační bezpečnost, Aleš Čeněk, Plzeň 2005, s. 60, ISBN 80-86898-38-5

Pro operátory MKDS je nezbytné průběžné technické proškolení. Každý operátor musí být proškolen na počátku své činnosti, dále pak v předem stanovených termínech, o všech školeních musí být záznam. Prvotní zaškolení provádí zpravidla firma, která instalovala kamerový systém, běžné je bezplatné školení. Další zaškolení si většinou zajišťuje provozovatel na své vlastní náklady.

Důležitá je také vlastní kontrola činnosti operátorů. Pro zvýšení efektivnosti práce je nezbytné zvýšit podíl cílené činnosti systému na úkor nahodilého necíleného sledování. Cílené nahrávání zvyšuje efektivitu a je podmíněno dobrou prací operátora. Významnou úlohu při zajištění efektivnosti MKDS hraje i systém finančního hodnocení s prvky negativní či pozitivní motivace.

Většina systémů je ohrožena právě lidmi uvnitř systému, tj. vlastními zaměstnanci. Vedení firmy musí předpokládat, že může zaměstnávat lidi, kteří svými morálními a jinými vlastnostmi neodpovídají požadavkům na ně kladenými. Základním předpokladem je kvalitní personální práce, založená na dobrém náboru, výběru, přijímání a hodnocení pracovníků. V organizaci dochází mezi jednotlivými pracovníky k pracovnímu a mimopracovnímu kontaktu, to je k formálním a neformálním vztahům. Některé z těchto vztahů jsou normativně upraveny (zákony, vyhlášky), na řadu z nich se vztahují zásady morálky a etiky.

Pro práci člověka mají sociální podmínky práce v pracovní skupině základní význam, ovlivňují jeho pracovní a celkovou výkonnost a životní spokojenost.¹⁰ Pracovní skupiny jsou významnými činiteli, které působí na vytváření osobnosti člověka. Jejich vliv na pracovníky je komplexní a trvalý, působí na vytváření postojů lidí k celé společnosti i k sobě samým.

¹⁰ PAUKNEROVÁ, D., a kol., Psychologie pro ekonomy a manažery, Grada Publishing, 2. přepracované vydání, Praha 2006, s. 203, ISBN 80-247-1706-9

4. APLIKACE V PRAXI

4.1. Poznatky z výstavby a provozování MKDS

K poznatkům z výstavby a provozování kamerových systémů Koníček a kol. (2002) uvádí: „ Veškeré dosud získané zkušenosti z výstavby a provozu kamerových systémů lze shrnout zhruba do následujících bodů:

- v přípravné fázi mnohá města nevyužila nezávislé poradenské subjekty (akreditované zkušebny, soudní znalci, pracovníci Policie ČR a OPK),
- mnohdy nejsou smluvně zajištěné pravidelné revize a vážla komunikace s firmou při žádostech o servis,
- projekt byl finančně podhodnocen,
- malé zkušenosti, vysoká náročnost projektu. Obtížná jednání s právníckými subjekty o umístění technického zařízení, složité a zdouhavé jednání s památkovými úřady a orgány životního prostředí,
- nebyly použity vhodné kamery s přepínáním den/noc, což nyní ovlivňuje záznam při zhoršených povětrnostních podmínkách a v noci,
- problémy se svolením majitelů objektů k montáži příslušných komponentů kamerových systémů, končící někdy i nedohodou,
- při bouřce došlo v několika případech k poškození systému bleskem,
- podceněno jednání s firmami, které provozují internetové vazby. Docházelo ke vzájemnému rušení vysílaného signálu,
- zastaralá studie z hlediska přenosových tras obsazenosti pásma dalšími účastníky,
- některé trasy jsou rušené, ale rušení nedosahuje míry znemožňující pozorování scény.“¹¹

Dále jsou popsány MKDS v Klášterci nad Ohří a ve Zlíně a jsou zde uvedeny konkrétní poznatky z výstavby a provozování.

¹¹ KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P., Městské kamerové dohlížecí systémy, OPK MV ČR, Praha 2002, s. 65, ISBN 80-7312-009-7

A. MKDS v Klášterci nad Ohří

Několik let příslušníkům Policie ČR a městské policie z Klášterce nad Ohří paradoxně škodilo, že měli velice dobrou objasněnost kriminality. Pracovní vyšetřovací úspěchy stavěly toto město mimo mantinely podmínek vypsanych pro získání podpory na MKDS z ministerských dotací. V prvních vlnách zavádění kamerových systémů do měst a obcí naší republiky rozhodovaly především nepříznivé kriminální bilance (vyšší úroveň zločinnosti v daném místě) a počty obyvatel jednotlivých měst nebo obcí.

V roce 2005 vznikl projekt MKDS jako jedna ze součástí opatření města Klášterce nad Ohří v rámci realizace prevence kriminality na území města, a to především situační prevence ve vybraných městských lokalitách. Analýza bezpečnostní situace města, přiložená k projektu, byla rozsáhlá a obsahovala všechny potřebné údaje. Přes řadu dílčích předchozích úspěchů v prevenci kriminality a v sociální prevence vyplynul závěr, že dobře postavený MKDS zvýší ochranu osob a majetku ve městě. Jedná se o výrazný a vyzkoušený prostředek situační prevence.

Přípravných jednání bylo mnoho. Braly se v úvahu názory obyvatel, vyjednávalo se s majiteli objektů, na něž padla volba s nejhodnějším usazením kamer. Od začátku roku 2006 má město Klášterec nad Ohří MKDS, který se skládá ze čtyř kamer a umožňuje kvalitní televizní signál i za zhoršených světelných podmínek. Digitální obraz je přenášen bezdrátově na monitorovací stanoviště městské policie a také stanoviště Policie ČR. Systém umí ukládat obrazové záznamy zhruba v délce dvaceti dnů. Kamerový systém vystavěla a do provozu uvedla firma Maxprogres Brno v celkové hodnotě asi 2 milionů korun.¹²

¹² KOPIC, J., Kameroví strážci neúnavně v akci, *Policista*, 2007, č. 7, s. 46-48

B. MKDS ve Zlíně

Kamerový systém jako situační prvek prevence kriminality se začal budovat ve Zlíně v roce 1998. Základní charakteristikou provozování a využívání tohoto systému je preventivní funkce, tj. vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách města. MKDS umožňuje sledování veřejného prostranství města s cílem preventivního působení na občany, k zajištění bezpečnosti osob a ochrany majetku. Nepřetržitým sledováním vybraných částí města přispívá k zajištění bezpečných zón pro pohyb občanů, silničního provozu a místních záležitostí veřejného pořádku.

Pomocí bezprostředního získávání informací o bezpečnostní a také pořádkové situaci ve sledovaných oblastech je možné efektivní nasazení složek Integrovaného záchranného systému (dále jen IZS). Kamerová místa jsou vybírána po důkladném rozboru bezpečnostní situace, na kterém se společně s městskou policií podílí také Policie ČR, členové bezpečnostní komise města a v neposlední řadě i obyvatelé města na základě anket.

Kamerovým systémem jsou monitorovány lokality, kde dochází k nejčastějším projevům narušování veřejného pořádku a především ke zvyšování majetkové a jiné kriminality (projevy vandalství, výtržnictví, sprejerství). MKDS ve Zlíně v současné době tvoří 15 kamerových bodů. Jednotlivé lokality města, které jsou pod stálým dohledem kamer, jsou nepřetržitě sledovány z pracoviště obsluhy kamerového systému umístěného na pracovišti operační služby městské policie, nebo ze stanoviště obsluhy na operačním středisku Policie ČR.

Monitoring včetně aktivního ovládání jednotlivých kamer provádí proškolený operátor a velitel směny. Místnost pro zpracování záznamů z MKDS je umístěna mimo operační středisko. Ovládat kamerový systém mohou kromě výše uvedených složek i vybraní členové krizového štábu

města Zlína, ale pouze v případě mimořádných situací. Režim všech pracovišť je zajištěn tak, že manipulaci s příslušnou technikou provádí vyškolená obsluha, je zabráněn vstup nepovolaným osobám.

V současné době patří MKDS ve Zlíně mezi nejlépe vybavená pracoviště v naší republice, využívá nejmodernější technické prostředky, které jsou k dispozici. „Integrovaný bezpečnostní systém ve Zlíně“ je název projektu, který významně napomáhá při snižování kriminality, tak i v řešení krizových situací ve městě. Získal řadu ocenění, mj. třetí místo v soutěži o Evropskou cenu prevence kriminality v roce 2008.

Hlavním cílem jmenovaného projektu bylo vytvořit plně funkční vazbu mezi systémy technické podpory ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku mezi městskou policií, Policií ČR a ostatními složkami IZS. Projekt je účinnou reakcí na stávající bezpečnostní situaci a působí na zvýšení objasňovací schopnosti násilné a majetkové trestné činnosti, zlepšení veřejného pořádku a čistoty veřejného prostranství, redukuje případy rušení nočního klidu a vandalství.¹³

Jeho přínos spočívá v rychlém a komplexním zpracování případného incidentu, prostředcích pro jeho řešení a usnadnění rozhodovacích a řídicích procesů. Výsledkem je rychlá reakce, efektivní zásah a celková minimalizace dopadů na zákonem chráněné zájmy.

Městská policie ve Zlíně využívá MKDS ve spojení s následujícími systémy (zařízeními):

4.1.1. Stanoviště stálého úsekového měření rychlosti jízdy.

Stanoviště je určeno pro měření úsekové rychlosti vozidel na pozemní komunikaci. Stanovuje úsekovou rychlost vozidel jako podíl známé konstantní dráhy mezi dvěma měrnými profily k době, kterou vozidlo ujede za naměřenou dobu. Zařízení pracuje tak, že jednotlivá

¹³ Viz blíže webové stránky Městské policie Zlín.

detekční zařízení (kamery) sledují neustále situaci v příslušných jízdnicích pružích daných měrných profilů. Tyto profily jsou na vozovce v určité pevné vzdálenosti (např. 500 metrů) a definují tak měřený úsek. Sejmutá obrazová informace se přenáší do vyhodnocovacího serveru, který obraz analyzuje. Úseková rychlost se vypočte z časových údajů dvou setříděných snímků vozidla pořízených na začátku a na konci měřeného úseku. Vlastní měření probíhá zcela bezobslužně a nelze je ovlivňovat. Přesnost měření je zaručena tím, že vzdálenost měřících míst je dokonale zaměřena a oba snímky jsou opatřeny časovými razítky ze stabilní časové základny. Zařízení jsou standardně vybavena kamerami, které zabezpečují výrazně vyšší kvalitu snímků oproti běžným kamerám s televizním rozlišením. Tímto se dosahuje vysoké spolehlivosti detekce vozidel, dobře čitelné registrační značky a výrazné zkvalitnění zdokumentování tváře řidiče vozidla. Výhodou je, že zařízení je pasivní a prakticky je nemožné jeho použití detekovat.

Jako podklad pro přestupkové řízení slouží všechny dvojice setříděných snímků vozidla, ze kterých je zřejmé, že řidič překročil maximální stavenou rychlost nad povolenou mez. Detekovaná vozidla z jednotlivých měrných profilů se setřídí na základě zpracování registrační značky.

4.1.2. Varovný a informační systém obyvatel (dále jen VISO).

VISO je zařízení pro bezdrátový přenos akustických informací. Plní funkci informačního systému obyvatelstva a funkci varovného prostředku v případě vyhlášení živelných pohrom a jiných katastrof. VISO se člení na tři základní prvky:

- hlavní zadávací pracoviště v budově městské policie,
- podřízená pracoviště,
- koncové prvky (sirény a rozhlasové hlásiče), které jsou rozmisťovány dle projektu po celém území města.

Hlavní zadávací pracoviště se skládá z vysílací ústředny a řídicí PC stanice, ke které patří mikrofon pro hlasový vstup a reproduktory pro kontrolní poslech připravovaných hlášení a relací. Vysílací ústředna je vybavena dalším mikrofonem pro případ nouzových hlášení. Umožňuje jak základní funkci přímého hlášení přes mikrofon, tak mnohé doplňkové funkce, jako nahrávky zkušebních relací, vysílání pro zvolené skupiny příjemců, programování relací a jejich automatické vysílání v určitém čase.

4.1.3. Informační systém ECC (Error Correction and Detection).

Informační systém ECC je chápán jako řídicí program krizového řízení s propojením do všech oblastí se schopností vyvolání navazujících realizačních (operačních) plánů s následným sledováním jejich plnění a zpětnou kontrolou.

Realizace „Integrovaného bezpečnostního systému“ (dále jen IBS) na platformě softwarového produktu ECC byla vynucena vývojem bezpečnostních technologií a snahou o jejich technickou a funkční integraci. Opakované případy bleskových vloupání do střežených objektů v centru města byly hlavním důvodem k hledání technických opatření. IBS v současné době propojuje geografický informační systém, MKDS, pult centrální ochrany, geopoziční systém lokalizace vozidel spolu s obslužnými moduly do ucelené funkčnosti.

Tímto způsobem byl vytvořen velmi účinný nástroj pro operační pracovníky městské policie, Policie ČR a krizového řízení města Zlína k ochraně bezpečnosti jeho obyvatel a návštěvníků. Zvolená platforma také vytváří potenciál pro další rozvoj a možnosti rozšiřování tohoto systému, nabízí také městské policii součinnost všech užívaných i plánovaných systémů ve prospěch efektivního plnění úkolů. S pomocí ECC je možné z pracovišť městské a státní policie nebo krizových štábů efektivně řídit síly a prostředky v mimořádných nebo krizových situacích.

4.1.4. Informační systém MEMPHIS.

Jedná se o informační systém, který usnadňuje vytváření a správu agend pro účely městské policie. Hlavním rysem této práce je, že se na pořizování dat do tohoto systému podílejí nejen pracovníci městské policie zařazení na služebnách, ale i strážníci přicházející do přímého styku s událostmi v terénu. Součástí systému jsou mobilní terminály, které umožní strážníkům zaznamenávat data přímo v terénu. Ta se přenáší do systému, kde jsou k dispozici pro další zpracování (dořešení, informovanost, různé statistiky). Systém obsahuje tři moduly:

1. Modul přestupky.

V systému jsou připraveny takové nástroje, aby strážník na služebně, ale i v terénu mohl zaevidovat libovolný přestupek a mohl s tímto pořízeným přestupkem dále pracovat. Součástí pořízení přestupku je tisk oznámení pro pachatele přestupku. Strážník může přestupek vyřešit sám, do systému putuje informace o každém pořízeném přestupku. Na straně systému se mohou přestupky řešit, postupovat jiným orgánům. Je vedena agenda předvolání zaregistrovaných pachatelů a agenda plateb spojených s řešením přestupků. Při zadávání přestupku je možné využít funkce automatické lustrace (po zadání registrační značky vozidla), která zjišťuje, zda vozidlo není v evidenci hledaných vozidel a v registru přestupců. Podobná funkce se dá využívat i vzhledem k osobám.

2. Modul deník událostí.

Deník událostí je v podstatě elektronickou podobou papírové knihy událostí. Umožňuje směně na operačním středisku efektivně zaznamenávat události a sledovat průběh jejich řešení. Události je možné předávat mezi směny a služebnami a vzhledem k tomu, že každý uživatel (strážník) se musí před zahájením práce se systémem přihlásit pod svým jménem a heslem, je přesně evidováno, kdo, kdy a jak danou událost ovlivnil svým jednáním.

3. Modul evidence psů.

Evidence psů je založena na datech, které městské policii poskytuje magistrát města. Mimo informace o vlastním psovi je v datech také informace o jeho majiteli, zpoplatnění psa, jeho očkování a případně číslo čipu. Tato data se přenášejí strážníkům na terminály a ti jsou schopni provádět kontroly psů v terénu, výsledky kontrol zapisovat do terminálu.

Informační systém MEMPHIS umožňuje a zajišťuje:

- bezpečnost a ochranu dat,
- export dat,
- vyhledávání textů v databázi,
- komunikaci terminálů s databází MEMPHIS.

Všechny uvedené systémy se podílejí na tom, že se výrazně zvýšila kvalita a efektivita práce městské policie ve Zlíně. Systémů využívaných městskou policií je mnohem více, byly popsány pouze některé z nich, které mají největší vliv na bezpečnost a snižování trestné (přestupkové) činnosti.

K poznatkům z výstavby a provozování MKDS Koníček a kol. (2002) uvádějí: „ Pro městské kamerové systémy obecně platí, že:

- systém musí mít podporu volených orgánů města, institucí i samotných občanů,
- vytvářejí podmínky, kde je relativně bezpečno,
- získávají důkazy pro usvědčení a dopadení nejrůznějších pachatelů,
- zvyšují riziko dopadení těchto potenciálních pachatelů, a tím je od páchání trestné či přestupkové činnosti odrazují,
- jejich instalaci se musí následně přehodnotit rozmístění sil a prostředků policie a soukromých bezpečnostních agentur.“¹⁴

¹⁴ KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P., Městské kamerové dohlížecí systémy, OPK MV ČR, Praha 2002, s. 64, ISBN 80-7312-009-7

4.2. Kamerové systémy nové generace

Kamerové systémy jsou a postupem času budou instalovány prakticky ve všech městech naší republiky pro zvýšení bezpečnosti osob, pro ochranu majetku a pro zjištění a předcházení trestné a další nežádoucí činnosti. V závislosti na době svého vzniku jsou na různých stupních technické vyspělosti. Analogové systémy jsou postupně nahrazovány modernějšími, digitálními.

Digitálním kamerovým systémem rozumíme takovou instalaci, která pro přenos obrazové informace nevyužívá klasický televizní signál, ale jeho digitalizovanou podobu. Jeho zásadní výhodou je možnost přenosu obrazové informace klasickou datovou sítí. Pro MKDS uvedeného typu tak není nutné budovat paralelní soustavu kabelů, ale je možné přenosy začlenit do již existující metropolitní sítě.

Inteligentní kamerový systém nebo také systém nové generace se od normálního na první pohled neliší. Hlavní rozdíl je ale v práci operátora. Zatímco u klasického kamerového systému je základem pro rozpoznání kritických situací operátor, inteligentní systém pomocí podpůrného software odvede spoustu práce daleko rychleji a efektivněji než chybný člověk. Čtení registračních značek automobilů, detekce jízdy na červenou, zjištění podezřelého zavazadla, porušení pravidel silničního provozu, to všechno dokáže zjistit inteligentní kamerový systém.

Určitou nevýhodou používání kamerových systémů je nutnost fyzického ovládání kamer a jejich zaměření na problematiska místa. Operátor totiž nemá možnost zjistit, co se děje v místě, které je možné kamerou sledovat, ale zrovna v dané chvíli na něj kamera není zacílena. Mohou tedy v praxi nastávat situace, že některá událost není zaznamenána a záznam pak chybí pro případnou identifikaci pachatele trestné nebo jiné přestupkové činnosti.

Naznačenou nevýhodu odstraňuje kamerový systém nové generace

SentryScope, který zaznamenává oblast s rozlišením 21 milionů pixelů na jeden snímek v černobílém provozu. Uvedené rozlišení znamená rozpoznání tabulky s registrační značkou automobilu na 60 metrů. Tento systém umožňuje kontrolu v předem definovaných zónách. Je-li situace vyhodnocena jako k zaznamenání, je uložena do počítačové události příslušné zóny a přes ovládací software je indikován zvukový signál. Software umožňuje také vyhledávání událostí v oblastech, které nebyly předem definovány. Jsou zvoleny dodatečně podle potřeby. Velmi se tím zkracuje potřebný čas k vyhledávání, a tím se zefektivňuje práce s celým kamerovým systémem.

Jednou z možností SentryScope je i volba nastavení zón, které budou považovány za soukromé, a tím jsou ze sledované oblasti vyloučeny. Systém tak splňuje i požadavek na ochranu či zakrytí výhledu do soukromých domů, oken apod. Tyto oblasti jsou na obrazovce označeny šedým obdélníkem a nejsou z nich pořizována žádná data ani do záznamového zařízení.

Systém poskytuje několik možností úprav již získaných záznamů, což zvyšuje možnost identifikace událostí, předmětů i osob. Tím se zvyšuje užitná hodnota celého systému. Z pořízených záznamů je možné vytvářet klipy a ukládat je na CD a uchovávat je tak po neomezenou dobu pro případ, že je bude nutné někdy v budoucnu využít.

Klasické CCTV kamery pracují s rozlišením 640 x 480 pixelů na obrázek. Obraz snímáný SentryScope má totiž rozlišení 10 024 x 2 048 pixelů,¹⁵ tj. snímá 70-krát větší počet bodů. Chceme-li dosáhnout jednoznačnou identifikaci osob, potřebujeme rozlišení alespoň 1,3 pixelů na centimetr. Klasické kamery tak potřebují přiblížit sledovaný předmět.

¹⁵ Pixel – základní jednotka obrazu. Je to nejmenší jednotka digitální rastrové techniky. Představuje jeden svítící bod na monitoru, resp. jeden bod obrázku zadáný svou barvou. Čím více pixelů připadne na jeden centimetr, tím je rozlišovací schopnost lepší.

Toho lze dosáhnout především trvalou obsluhou kamerového systému. Jedině tak se dá konkrétní záznam získat. Naproti tomu systém SentryScope poskytuje takové velké rozlišení, že pro získání stejně kvalitního záznamu žádné přibližování detailů není nutné. Další výhodou je navíc skutečnost, že pokud při sledování daného objektu potřebujeme přiblížit určitý detail, můžeme si ho vytáhnout „mimo“, ale záznam celého předchozího objektu běží nerušeně dál. Pokud by v této době k něčemu došlo, událost se zaznamená a my ji můžeme potom zpětně dohledat.

S kamerovým systémem SentryScope se sníží náklady na instalaci a provoz tím, že se použije méně kamer. Zvýší se efektivnost obsluhujícího personálu, zredukuje se množství monitorů, sníží se počty přenosových cest (elektrické a datové připojení). Tím se také sníží procento možných poruch, nutnost servisu a nastavování kamer, poklesnou náklady na mechanické připevnění kamer. Záznamy jsou v reálném čase a jsou také uloženy pro případné využití v budoucnosti. Získá se možnost rychlé analýzy a případné identifikace trestné nebo přestupkové činnosti. Rozhodující je skutečnost, že celá sledovaná oblast je nepřetržitě zaznamenána a ve velmi vysokém stupni rozlišení. Uvedené skutečnosti dávají případnému uživateli takový komfort, se kterým klasické kamerové systémy nemohou soupeřit.¹⁶

Kamerových systémů nové generace je velmi mnoho a není je ani možné všechny popsat, audiovizuální technika, do níž patří MKDS, se rozvíjí velmi rychle. Kvalita se stává často rozhodujícím faktorem.

Je mnoho způsobů, jak na MKDS pohlížet, jak je hodnotit. Každý zájemce se musí sám rozhodnout, který systém si vybere podle určitých zvolených kritérií. Na výběr má z velkého množství kvalitních a v praxi již osvědčených kamerových systémů.

¹⁶ KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P., Kamerový systém nové generace, Policista, 2006, číslo 7, s. 16-17

4.3. Směry dalšího vývoje kamerových systémů

Činnost bezpečnostních složek podílejících se na zabezpečování veřejného pořádku a ochrany majetku je nepochybně jedním z hlavních faktorů prevence kriminality. Rychlá a efektivní činnost městské a státní policie má odstrašující účinek, který může odradit celou řadu potenciálních pachatelů trestné a přestupkové činnosti. Dnešní výkonné informační a bezpečnostní technologie, které umožňují zrychlit a zkvalitnit práci bezpečnostních složek, mají stále větší rozhodující vliv a přínosy i v oblasti prevence kriminality.

V současné době se neustále vyvíjí, modernizuje a provozuje celá řada velice specializovaných podsystémů pro podporu bezpečnostních složek. K nim zejména patří:

- systémy, založené na přesné lokalizaci událostí na bázi GIS (geografický informační systém),
- inteligentní kamerové systémy nové generace,
- systémy pro sledování pohybu vozidel a hlídek pomocí GPS (zkratka GPS je z anglického názvu Global Positioning System, což je polohový družicový systém, s jehož pomocí je možné určit polohu a přesný čas kdekoliv na zemském povrchu),
- systémy automatického hlášení událostí (PCO – pulty centralizované ochrany, alarmy, různé hlásiče poplachů).

Přes velké a v praxi osvědčené výhody uvedených systémů lze pouze konstatovat, že jejich výkonnost velmi klesá, jestliže jsou provozovány jako izolované podsystémy. V některých případech, zvláště u MKDS, klesá jejich účinnost se zvyšujícím se počtem instalovaných prvků. Také schopnost obsluhy kamerových systémů je omezena fyziologickými a psychickými vlastnostmi jednotlivých operátorů.

Systém pro podporu práce bezpečnostních složek je většinou koncipován jako integrovaný bezpečnostní systém s jednotlivými druhy

pracovišť propojených do řídicího centra systému. Tento systém je událostního typu. Činností obsluhy automatických prvků systému jsou vyvolány přesně lokalizované události. Na uvedené specifikované události reaguje systém automaticky nebo z podnětu obsluhy hlavního nebo specializovaného pracoviště.

V současné době se uvádí do praxe stále častěji automatizace, která zcela eliminovala lidský faktor (práci operátora) v celém systému. V praxi se jedná zejména o nastavení různých propozic a přednastavených programů, které by v případě zjištění různých druhů nežádoucí činnosti měly reagovat adekvátním způsobem, a zcela vyloučit chybné jednání operátora. Přednastavené programy kamerových systémů velmi zefektivňují práci operátorů a umožňují monitorovat případy nezákonného jednání, které by v případě selhání práce operátora nebylo možné zdokumentovat.

Další významnou možnost představuje propojení MKDS s moderními multifunkčními dohledovými centry, která jsou schopna zpracovávat potřebné informace ze systémů jimi monitorovaných a předávat je do kamerových systémů. Předání signálů může být ve dvou formách:

- v jednoduchém případě formou organizačního opatření,
- ve složitějším případě formou přímého datového připojení.

První uvedený případ je jednodušší a levnější, ale také více rizikový, jedná se v podstatě o běžnou výměnu informací mezi jednotlivými operátory na příslušných stanovištích.

Ve druhém případě se jedná o datové připojení, kde je MKDS schopen přijímat signály z vnějšího prostředí, zpracovat je, vyhodnotit a reagovat na ně zcela automaticky, nebo pokynem operátora.

Nejvýznamnějším způsobem zajišťujícím zvyšování efektivity kamerových systémů je cesta úplné integrace s dalšími bezpečnostními

zařízeními a systémy. V praxi se velmi osvědčilo zapojení místního rozhlasu a dalších bezpečnostních systémů, které detekují různé formy narušení stanoveného pořádku. Velice zajímavou možnost nabízí také integrace různých kamerových systémů. Nevýhodou je, že se z velké části bude jednat o soukromé subjekty, jejichž prioritou nemusí být monitorování veřejného prostranství. V praxi by přicházelo monitorování pouze v případech předem definované události nebo nezákonného jednání. Zvláště se může využít kamerových záznamů pro činnosti a zásahy při mimořádných událostech pro jednotlivé složky Integrovaného záchranného systému.

V rámci zjednodušování práce s kamerovým systémem se velmi užitečnou funkcí ukazuje propojení s mapovým podkladem. Zkušenosti např. z Libereckého kraje, kde je geografický informační systém implementován už od roku 2003, velmi usnadňují rozhodování v rámci integrovaného záchranného systému. Jeho propojení s kamerovým systémem usnadňuje identifikaci krizových míst a uživateli dává možnost lepšího přehledu o aktuální situaci. Propojení obou systémů v jedné aplikaci umožňuje dokonce po kliknutí na určité místo v mapě automatické nasměrování nejbližší kamery na dané místo a jeho okamžité zobrazení. Jako velmi efektivní se ukázalo propojení s linkami tísňového volání, kdy automatické zaměření kamery na telefonní budku, odkud hovor přichází, velmi usnadnilo vyšetřování šíření poplašných zpráv.¹⁷

MKDS nemusí být budovány jako jenom výhradně uzavřené systémy. Jejich technologických a integračních potenciálů lze dobře využít v praxi pro horizontální integraci, tj. k propojování kamerových systémů do rozsáhlých, účelově definovaných celků. Jeden kamerový systém často

¹⁷ MAREŠ, J., Ostře sledovaná města, Veřejná správa, 2006, číslo 22, s. 27

není schopen odhalit a vyhodnotit všechny skutečnosti, které mohou vést k odhalení bezpečnostní nebo jiné hrozby. Je zřejmé, že teprve spojením a využitím informací z více kamerových systémů může dojít k identifikaci reálného nebezpečí a zároveň k včasnému odvrácení nebo omezení.

Další směry ve vývoji kamerových systémů v České republice z největší pravděpodobností budou ovlivňovat finanční prostředky. Zvláště v současné hospodářské krizi, kdy jsou finanční prostředky omezovány a velmi účelově vynakládány, mnoho měst nebo obcí nedostane požadované dotace a neuskuteční výstavbu nebo modernizaci stávajícího kamerového systému.

5. Zhodnocení

Ve své diplomové práci jsem se zaměřil na problematiku městských kamerových dohlížecích systémů jak z teoretického hlediska, tak i z praktického hlediska, kde byly popsány dva konkrétní kamerové systémy.

V teoretické části jsem se zaměřil na současnou platnou právní úpravu kamerových systémů. Přijetím nového zákona o Policii České republiky v roce 2008 se částečně změnila právní úprava použití kamerových systémů. Tento nový zákon celkem úspěšně vyřešil problematiku MKDS z pohledu policie, přesto však zůstávají jisté problémy, a to ze strany Úřadu na ochranu osobních údajů.

Úřad na ochranu osobních údajů je nezávislý orgán a ve své činnosti, jak jsem popsal v této diplomové práci, provádí správní dozor v oblasti ochrany osobních údajů. K problematice kamerových systémů vydává na svých webových stránkách a ve Věstníku Úřadu na ochranu osobních údajů jednotlivá stanoviska, mj. k umístění kamerových systémů v domech, ve školských zařízeních apod. Pro provozovatele kamerových systémů jsou uvedená stanoviska závazná a praxi se jimi musí řídit, resp. je dodržovat. Při používání kamerových systémů v praxi dochází velmi často k problémům. Zákon o Policii České republiky, resp. o obecní policii, je zákonem speciálním, ale zákon o ochraně osobních údajů je pouze zákonem obecným. Speciální zákon má vždy přednost před zákonem obecným.

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky, jak je uvedeno v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo vnitra proto vydává za Policii České republiky závazná stanoviska k problematice kamerových systémů, která jsou mj. uvedena na webových stránkách tohoto ministerstva. Pro provozovatele, tj. pro Policii České republiky,

jsou právně závazná a musí je v své činnosti dodržovat. Problém Úřadu na ochranu osobních údajů nespočívá v tom, že chybí příslušné právní normy a informovanost, jak uvedenou ochranu osobních údajů zajistit, ale z neznalosti nebo opomíjení těchto stanovisek.

Z tohoto důvodu vydalo Ministerstvo vnitra České republiky, odbor prevence, informace o používání kamerových systémů, které jsou uvedeny na webových stránkách ministerstva. Jsou zde také uvedeny „Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality“.

Pro nejednotnost názorů v oblasti kamerových systémů má být zpracován návrh zákona, který by uvedenou problematiku sjednotil a řešil jediným společným zákonem pro všechny subjekty, kterých se daná problematika týká. To je asi nejschůdnější východisko, jak vyřešit otázku kamerových systémů z různých úhlů pohledu od jednotlivých uživatelů.

6. ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce je čtenáři přiblížit problematiku městských kamerových dohlížecích systémů v současné platné právní úpravě, kterou představuje teoretická část, a v praxi na konkrétních případových studiích z Klášterce nad Ohří a ze Zlína.

V teoretické části jsem se snažil vysvětlit problematiku kamerových systémů, jak ji upravují současné právní předpisy:

- zákon o Policii České republiky,
- zákon o obecní policii,
- zákon o obcích,
- zákon o ochraně osobních údajů.

V praktické části jsem na případových studiích popsal zkušenosti, které vyplynuly z provozování kamerových systémů v konkrétních městech. Zvláště zkušenosti z Klášterce nad Ohří ukazují, že některá města jsou „trestána“ za to, že mají velice dobrou objasněnost kriminality tím, že nedostanou dotaci na výstavbu kamerového systému. Ministerstvo vnitra změnilo podmínky pro udělování dotací, žadatel musí v současné době splňovat nové a přísnější požadavky, které vyplývají z konkrétních úkolů a činností, které jsou na něj kladeny.

Problematika kamerových systémů je velmi obsáhlá, kromě právních předpisů je zde i odborná technická část, týkající se příslušných norem platných pro uvedenou oblast. Žadatel o výstavbu kamerového systému musí splnit všechny uvedené podmínky a při provozování se musí řídit výše uvedenými platnými právními předpisy.

Určitou nevýhodou je, že uvedené problematice není v odborné literatuře věnována dostatečná pozornost. Chybí odborné zázemí, které by se danou oblastí zabývalo mnohem více a hlouběji. V současné době se komplexně kamerovými systémy v naší republice zabývají pouze dva autoři, Tomáš Koníček a Pavel Kocábek, kteří také přispívají odbornými

články do různých časopisů, nejčastěji je to „Policista“.

Nevýhodou také je, že dosud nikdo nestanovil určitou závaznou normu nebo pravidlo, které by říkalo, co je v dané oblasti ještě vyhovující a co už není, např. rozlišovací schopnost kamer, zda kamera má být černobílá nebo barevná, jaký typ (druh) kamerového systému je již zastaralý aj. V nejbližší době lze předpokládat, že dosluhující analogové systémy budou postupně nahrazovány digitálními. Jsou to však finanční prostředky, které brání rychlé obměně za nové systémy.

Cíl diplomové práce jsem podle mého názoru splnil. Ve své práci jsem uvedl právní předpisy, které se tohoto tématu týkají a problematiku kamerových systémů jsem přiblížil případnému čtenáři srozumitelným způsobem.

7. SEZNAM LITERATURY

CITACE KNIHY

KOCÁBEK, P., KONÍČEK, T., ČERVENÁ, R., Klíč k bezpečí,

OPK MV ČR, Praha 2000, s. 62, ISBN 80-85821-84-2

KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P., Cesta k bezpečí, Ben, Praha 2002, s. 157,

ISBN 80-7300-032-6

KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P., Městské kamerové dohlížecí

systémy, OPK MV ČR, Praha 2002, s. 64-65, ISBN 80-7312-009-7

PAUKNEROVÁ, D., a kol., Psychologie pro ekonomy a manažery, Grada

Publishing, 2. přepracované vydání, Praha 2006, s. 203

POŽÁR, J., Informační bezpečnost, Aleš Čeněk, Plzeň 2005, s. 60,

ISBN 80-86898-38-5

PROCHÁZKOVÁ, D., Bezpečnost a krizové řízení, Police History,

Praha 2006, s. 13-14, ISBN 80-86477-35-5

SOUČEK, V., STAŇOVÁ, E., LINHART, M., Vnitřní bezpečnost a veřejný

pořádek, OBP MV ČR, Praha 2005, s. 12

GAVLÍK, P., bakalářská práce Kamerové systémy jako prostředek boje

proti terorismu a ke snižování kriminality, PA ČR, Praha 2008

CITACE ČLÁNKU

KONÍČEK, T., Kamerové systémy nové generace, Policista, 2006,

č. 7, s. 16-17

KOPIČ, J., Kameroví strážci neúnavně v akci, Policista, 2007, č. 7,

s. 46-48

MAREŠ, J., Ostře sledovaná města, Veřejná správa, 2006, č. 22, s. 27

CITACE INTERNETU

Úřad na ochranu osobních údajů, <http://www.uoou.cz/>

Městská policie Zlín, <http://www.mpzlin.cz/>

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Ústava České republiky

Listina základních práv a svobod

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností

Nařízení vlády č. 18/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na výrobky z hlediska jejich elektromagnetické kompatibility

Nařízení vlády č. 17/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na elektrická zařízení nízkého napětí

Nařízení vlády č. 426/2000 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na rádiová a telekomunikační koncová zařízení

ČSN EN 50132-5 Poplachové systémy - CCTV sledovací systémy pro použití v bezpečnostních aplikacích – Část 5: Přenos videosignálu

ČSN EN 50132-7 Poplachové systémy – CCTV sledovací systémy pro použití v bezpečnostních aplikacích – Část 7: Pokyny pro aplikaci

ČSN CLC/TS 50398 Poplachové systémy – Kombinované a integrované systémy – Všeobecné požadavky

ČSN 33 200-6 Elektrické instalace nízkého napětí – Část 6: Revize

ČSN 33 1500 Elektrotechnické předpisy. Revize elektrických zařízení

8. PŘÍLOHY

1. Strážník Městské policie Klášterec nad Ohří při kontrole kamery.
2. Klášterec nad Ohří, pohled z kamery.
3. Městský kamerový dohlížecí systém ve Zlíně, operační středisko.
4. Městský kamerový dohlížecí systém ve Zlíně, kamera typu Autodome.
5. Upozornění pro občany ve Zlíně, že uvedený prostor je monitorován.

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Příloha č. 5